

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

ВІСНИК

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 1 (36)

спецвипуск до

*Всеукраїнського актуального мережевого семінару
«Сучасна дошкільна освіта: стратегія, тактика,
виміри змін»*

та

*I-го Регіонального конкурсу есе англійською мовою
“Vinnytsia Thinks English”*

Вінниця – 2021

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу

ВИПУСК № 1 (36)

Свідоцтво про державну реєстрацію

друкованого засобу масової інформації

Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року

Журнал

(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, російська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Конкурси

Номер затверджено на засіданні науково-методичної ради

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Протокол № 2 від 18 березня 2021 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.; **відповідальний редактор:** методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Заболотний В.Ф., д.філ.н. Войцехівська Н.К., д.філ.н., проф. Слободинська Т.С., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В., к.мист-ства Іскра С.І., к.пед.н. Головська І.В., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Луцинкевич Л.А., Царик А.П.

Відповідальність за зміст статей несуть автори

Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу/[ред.кол.: Войцехівський К.Ф. (гол.ред) та інші]. – Вінниця: Вінницька міська друкарня, 2021. – Випуск 1(36). – 160с.

СУЧАСНА ДОШКІЛЬНА ОСВІТА: СТРАТЕГІЯ, ТАКТИКА, ВИМІРИ ЗМІН

Концептуальні засади програми «Нова українська школа» у поступі до цінностей.	
ЖУРБА К. О.	5
Формування креативної компетентності майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти в умовах сучасного освітнього простору. ЗАСИПКІНА Л.А.	10
Готовність до інноваційної діяльності як складова професійної компетентності сучасного вихователя. РУДА Т. В.	13
Організація дистанційного навчання на факультеті дошкільної освіти та музичного мистецтва. ФЕДЧИШИНА Т.Л.	16
Підготовка майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти до реалізації інтерактивних технологій в інклюзивному освітньому середовищі. ТОКАР Л. П.	21
Психологічна компетентність майбутнього вихователя як складова його педагогічної майстерності. КЛИМЕНКО О. Ф.	26
Формування інклюзивної компетентності майбутнього вчителя початкових класів при вивченні педагогічних дисциплін. ЛУЦИНКЕВИЧ Л. А.	30
Наступність у роботі ЗДО та початкової школи як передумова якісної неперервної освіти. МИХАЙЛИШИН Р. Р.	35
Виховна робота в закладі вищої освіти як умова професійної підготовки майбутніх вихователів. ПІСОЦЬКА Л.С.	41
Модель організації здоров'язберігаючого навчально-виховного процесу в сучасному закладі дошкільної освіти. РАТОВСЬКА Г.Ф.	45
Психологічні особливості адаптації дітей з особливими освітніми потребами до умов закладу дошкільної освіти. СЛИЗЬКОУХА О.О.	49
Художня література як важливий засіб виховного впливу на особистість дитини дошкільного віку. СЕРГЄЄВА З. П.	52
Використання елементів ейдетики в роботі з дітьми шестирічного віку. РЕМЕНЯК Т.С.	56
Інноваційні технології в ознайомленні дітей дошкільного віку з художньою літературою. ПАСІКОВА Н.І.	60
Використання інноваційних оздоровчих технологій в закладах дошкільної освіти. ПАВЛЮК Л.П.	67
Мистецько-педагогічний потенціал музики в системі дошкільної освіти України. МАЗУР А. М.	70
Психологічна рівновага батьків – як запорука успішного виховання дітей в умовах пандемії. БЕВЗ В.В.	74
Організація роботи з обдарованими дітьми в закладі дошкільної освіти. БОРАК Н.А.	78
STREAM-освіта у сучасному дошкіллі. ВОЙТЕНКО О.М.	82
Формування професійного іміджу музичного керівника закладу дошкільної освіти. ГАВРИЛЮК О. А.	85
Формування природничої компетентності у дітей дошкільного віку в контексті творчої спадщини Василя Сухомлинського. ДРАЧЕНКО В.В.	88

Застосування інтерактивних методів у професійній діяльності педагога ЗДО на засадах концепції НУШ. ЗАГРИЗЛА В. В.	92
Розвиток музично-сенсорних здібностей дітей дошкільного віку засобами музичної виразності. КАСЬКО Т.В.	96
Умови організації інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти. СОРОЧАН М.П.	99
Музично-дидактичні ігри як засіб розвитку сенсорних здібностей. БОГОЦЬКА В.М.	103
Виклики часу: нові ролі викладача ВНЗ –коуч, тьютор, фасилітатор. ТАРАШЕВСЬКА О.В.	106
Креативність– складова фахової підготовки майбутніх учителів. ТВЕРДОХЛІБ Н. В.	109
Методика викладання образотворчого мистецтва в контексті підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти. ХОМІЦЬКА Н.М.	112
Формування професійної самосвідомості майбутнього вихователя як умова його професіоналізації. ЦІСАР І. В.	114

ЕСТЕТИЧНЕ, ПРАВОВЕ ТА ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОГО МАЙБУТНЬОГО КРАЇНИ

Музичне заняття – головна форма навчання і формування художньої майстерності. КАЛАШНЮК Є.Й.	118
Формування національної самосвідомості студентів засобами української народної пісенної культури. МАЗУР А. М.	123
Удосконалення фізичної підготовленості здобувачів освіти навчальних закладів ДСНС України засобами гирьового спорту. КРАСУЦЬКИЙ В. М., ОСАДЧУК О. Ю., ПАЛАМАРЧУК Ю. Г.	127
Право на освіту у сучасному вимірі. ПЛОТИЦЬКА Ю.П.	132
Успіхи та досягнення легкоатлетів вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу. ПРИСЯЖНЮК Д.С. КОВІНЬКО М.С.	135

ВІДОМІ ІМЕНА 138

Баснописець И.А. Крылов. Мораль и дидактика. **МЕЛЬНИК Т.Н., КИСЕЛЁВ Д.Л.**

ШКОЛА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

Методика використання інформаційних технологій на уроках з основ здоров'я в 4 класі. БОГДАНА ДЗЮБЕНКО	141
Розвиток спритності дітей шкільного віку засобами дзюдо. УЛЯНА КІСІЛЬ	145
Використання інформаційних технологій навчання на уроках математики в початкових класах. ДІАНА МУДРАК	148
Музикознавчі аспекти використання творів Л.В. Бетховена на уроках музичного мистецтва в початкових класах. АНАСТАСІЯ ХАРЧУК	151
І-Й РЕГІОНАЛЬНИЙ КОНКУРС ЕСЕ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ “VINNYTSIA THINKS ENGLISH”	155
ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ СТАТЕЙ	

2. Наход, С. (січень, 2020). Інклюзивна компетентність у складі «soft skills» майбутніх педагогів початкових класів. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Педагогічні науки*, 1(19), 225-232.
3. Порошенко, М. та ін. (Ред.). (2018). Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів. *Сутність інклюзивного навчання. Міжнародні стандарти з прав людини у сфері освіти*. Київ, 12-24.
4. Про освіту. Закон, № 2145-VIII. Розділ 1. Ст. 1 § 20, ст. 6. Розділ 2. Ст. 20 (2017). (Редакція станом на 01.01.2021).
5. Шевців, З. (2019). Основи інклюзивної педагогіки. Львів: Новий світ.

*Стаття надійшла до редакції
8 лютого 2021*

НАСТУПНІСТЬ У РОБОТІ ЗДО ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЯКІСНОЇ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

УДК 373.2\3.011.33 – 022.316

МИХАЙЛИШИН Р. Р.

методист ВСП «Педагогічний фаховий коледж Львівського національного університету імені Івана Франка», асистент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи факультету педагогічної освіти ЛНУ імені Івана Франка

The article considers the theoretical aspects of continuity between preschool and primary education. It analyses the approaches to the definition of "subsequence". The author determines the structure of continuity; singles out the principles, basic trends of interaction and links of the content, programs, methods and forms of training in the preschool and primary education institutions.

Key words: *subsequence, preschool education, primary education, continuity, prospects, educational activity, personality development.*

Постановка проблеми (актуальність). Реформаційні процеси, що відбуваються у сучасному освітньому просторі, зумовлюють розв'язання комплексних соціально-педагогічних завдань, одним з яких є забезпечення наступності між ланками освіти, зокрема дошкільною та початковою. Згідно з чинним законодавством і нормативно-правовими документами саме *наступність* є однією з обов'язкових умов здійснення неперервності здобуття освіти, яка має забезпечити єдність, взаємозв'язок та узгодженість мети, змісту, методів, форм навчання й виховання

відповідно до вікових особливостей дітей суміжних ланок освіти.

Питання наступності дошкільної та початкової освіти розглядають як на державному рівні, так і органи місцевого самоврядування. Одним із завдань педагогічних колективів закладів дошкільної освіти, методичних служб, органів управління є забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти, тобто реалізація принципу наступності в системі безперервної освіти.

Наступність у навчанні – це актуальна проблема переходу особистості на якісно

новий ступінь розвитку завдяки створенню комфортних умов для розкриття її потенціалу під час переходу з одного типу організації освітнього процесу в інший; визначення пріоритетних ліній, підготовки дітей дошкільного віку до школи, які б максимально враховували потреби початкової школи в готовності дитини до оволодіння новою, провідною в молодшому шкільному віці навчальною діяльністю, творчим характером цієї діяльності, вільним проявом психічних новоутворень певного періоду, подальшим соціальним розвитком дітей у нових для них соціальних ролях учнів.

Мета статті – розкриття сутності наступності у роботі закладу дошкільної освіти і початкової школи та визначення умов щодо вирішення неперервної якісної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На важливості наступності в роботі пов'язаних між собою ланок дошкільної і початкової освіти акцентували видатні педагоги минулого – П. Блонський, Я. Коменський, А. Макаренко, С. Русова, В. Сухомлинський, Є. Тихеева, К. Ушинський та ін.

Організацію роботи в закладі дошкільної освіти, що спрямована на загальну підготовку дитини до шкільного навчання, досліджували А. Артемко, О. Богданова, О. Проскура, О. Савченко, А. Симонович, О. Усова та ін. Освітній зміст у початковій школі розглядали О. Кононко, О. Проскура, О. Савченко й ін. Форми організації та методи навчання в дошкільних закладах і в початковій школі вивчали З. Борисова, В. Гурська, З. Істоміна, О. Киричук, Л. Парамонова, М. Поддяков, Т. Фадеева, Ф. Шелухін та ін. На думку В. Галузяк, М. Сметанського, М. Фіцули, В. Шахова, наступність відображає закономірність,

згідно з якою виховання здійснюється через цінності, потреби, які вже сформовані у структурі особистості дитини. Науковці (А. Богуш, М. Ващуленко, В. Киричок, В. Кузь, Н. Мойсеюк) зазначають, що показником послідовності й результативності є наступність у роботі дошкільної й шкільної ланок освіти, що забезпечує цілісність та ефективність виховного процесу. З. Борисова, О. Киричук, Д. Ніколенко, Ф. Шелухін вважають проблему наступності у роботі закладу дошкільної освіти і школи комплексною.

Виклад основного матеріалу. Найбільш яскравою ознакою сучасних змін у системі національної освіти, що потребують відповідних управлінських, науково-методичних й організаційних рішень, є її реформування на засадах наступності та неперервності. Наступність у навчанні, залежно від наукових поглядів учених-педагогів, розглядають з найрізноманітніших позицій: і як нормативну функцію дидактики, і як закономірність розвитку педагогічного процесу, і як загальнодидактичний принцип.

Поняття «наступність» характеризується різнобічністю охоплення багатьох питань і поліфункціональністю їх трактування, має міждисциплінарний і комплексний характер. Наступність як категорію філософії найчастіше трактують як одну зі сторін закону заперечення заперечень діалектичного та історичного матеріалізму. У філософському словнику цю категорію розглянуто як «об'єктивний необхідний зв'язок між новим і старим у процесі розвитку, що передбачає не лише ліквідацію старого, а й збереження і подальший розвиток того прогресивного й раціонального, що було досягнуто на попередніх ланках, без чого неможливий рух уперед ні в бутті, ні в пізнанні» [10, с. 413].

До визначення сутності наступності як дидактичного принципу вчені підходять із різних поглядів: від розуміння зв'язку наступного з попереднім до зв'язку знань учнів у процесах їхнього поступального розвитку, закономірних змін у різних аспектах освітнього процесу, неперервного зв'язку тощо. У науковій розвідці О. Савченко наступність у навчанні визначено як «дидактичний принцип, який передбачає зв'язок та узгодженість у цілях, змісті, організаційно-методичному забезпеченні етапів освіти, які межують один з одним (дошкілля – початкова – основна школа)» [9]. О. Малетич вважає, що наступність потрібно розглядати як один із основоположних принципів неперервної освіти, завданнями якої є забезпечення цілісного розвитку особистості в навчанні дітей на перших двох ланках системи неперервної освіти [6]. Т. Поніманська розглядає наступність як «простір для реалізації в педагогічному процесі закладу дошкільної освіти і школи єдиної, динамічної та перспективної системи виховання й навчання старших дошкільників і молодших школярів... передбачає врахування рівня розвитку дітей, із яким вони прийшли до школи» [8, с. 428].

У психолого-педагогічній літературі розкриття сутності наступності традиційно пов'язане з такими категоріями, як «безперервність», «перспективність» і «повторюваність». З погляду безперервності освіти зміст поняття «наступність навчання» трактують як динамічну багатоаспектну інтегративну характеристику педагогічної взаємодії, що створює умови для безперервної освіти впродовж життя, стимулює адаптаційний потенціал дітей старшого дошкільного й молодшого шкільного віку. Наступність у системі неперервної педагогічної освіти має

внутрішню – змістову (зміст знань, умінь і навичок, які передаються й формуються) і зовнішню – процесуальну, організаційну сторони (забезпечується організацією передавання знань, формуванням умінь і навичок). Вона передбачає наявність взаємозв'язку цілей, змісту, методів, організаційних форм і вимог до результатів навчання й рівня вихованості дітей на дотичних етапах освіти. Заклад дошкільної освіти забезпечує базисний розвиток здібностей дитини, а початкова школа, використовуючи досвід дитячого садка, сприяє її подальшому розвитку.

Дошкільна освіта є невід'ємним складником та першим рівнем у системі освіти – стартовою платформою особистісного розвитку дитини. Так зазначено в оновленому Базовому компоненті дошкільної освіти, що є Державним стандартом дошкільної освіти в Україні. Оновлений документ заснований на компетентнісному підході, як і Державний стандарт початкової освіти. Ключові компетентності Базового компонента дошкільної освіти продовжуються в Державному стандарті початкової освіти за окремими освітніми галузями. Наступність між дошкільною та початковою освітою простежується й через формування наскрізних умінь, що є спільними для дошкільної й початкової освіти: виявляти творчість та ініціативність, передавати емоціями, висловлювати, обґрунтовувати власну думку, критично мислити, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми та співпрацювати в колективі.

Вихідні позиції, окреслені в Базовому компоненті дошкільної освіти і в Державних стандартах початкової освіти, мають єдині методологічні засади. Зокрема, у Державних стандартах зазначено, що початкова школа повинна продовжити лінію дошкільного

розвитку, закріпити й розвинути в умовах шкільного виховання надбання дошкільного дитинства.

У концепції 12-річної освіти в основу чинників, що визначають якість навчального процесу, покладено принцип урахування індивідуальних, вікових і психологічних особливостей кожної дитини. Зокрема, визначено параметри, дотичні до освіти дошкільля: до початкової школи вступають діти, яким на 1 вересня поточного року виповнилося 6 років і які за результатами медичного та психологічного обстеження не мають протипоказань до шкільного навчання. З огляду на ці параметри, не можна охопити шкільним навчанням усіх шестирічних, оскільки треба зважати на рівень готовності дітей до нової діяльності. Дошкільна освіта не повинна вбачати своєю головною метою тільки підготовку дітей до школи. Вона має створити необхідні умови для повноцінної реалізації п'ятишестирічними дітьми їх можливостей, поліпшення їхнього фізичного розвитку.

Зазначаючи про методичні та теоретичні засади реалізації наступності у системі освіти в цілому, важливо акцентувати на тих принципах, на яких вибудовується сучасна освіта і які стосуються дошкільля та початкової школи. Вони зосереджені на проблемах розвитку дитячої особистості, що є кінцевою метою вдосконалення всіх освітніх систем.

Принципи побудови дошкільної та початкової освіти:

- гуманізм як прояв поваги до особистості – доброзичливе, турботливе ставлення до дітей без застосування примусу й насилля;
- урахування вікових особливостей дітей і досягнень попереднього етапу розвитку;

- визнання самоцінності кожного вікового періоду;
- орієнтація на індивідуальні схильності, інтереси, темпи розвитку дітей;
- створення умов, комфортних для:
 - розвитку пізнавальних і психічних процесів у дітей, їхньої спрямованості на активність у соціумі;
 - усвідомлення мотивів власної поведінки;
 - позитивної самооцінки;
 - самоповаги та ввічливого ставлення до інших;
 - забезпечення реалізації можливостей і здібностей дитини.

Організація освітнього процесу на принципах наступності і перспективності забезпечує всебічний гармонійний розвиток самодостатньої, ініціативної, компетентної особистості на перших суміжних ланках системи безперервної освіти впродовж життя. Реалізація зазначених принципів у закладах дошкільної освіти та початковій школі полягає у забезпеченні єдності, взаємозв'язку й наскрізної узгодженості мети, змісту, методів, форм організації освітнього процесу з дітьми старшого дошкільного та молодшого шкільного віку.

Важливо зосередити увагу на таких напрямках наступності між дошкільною та початковою освітою: *перший* – узгодити мету на дошкільному та початковому рівнях (мета дошкільної освіти – всебічний загальний розвиток дитини, визначений Базовим компонентом дошкільної освіти відповідно до потенційних вікових можливостей і специфіки дитинства як самооцінного періоду життя людини; мета освіти в початковій школі – продовжити всебічний загальний розвиток дітей відповідно до специфіки шкільного життя поряд з набуттям найважливіших навчальних навичок у читанні, письмі,

математиці та ін.); *другий* – збагатити освітній зміст у початковій школі (мета – збагатити загальнокультурний розвиток дитини (розширити її інформаційний простір, виховати культуру сприйняття, почуттів, відносин, сформувати систему цінностей і переваг); *третій* – удосконалити форми організації та методи навчання як у дошкільних закладах, так і в початковій школі.

Концептуальні засади реформування освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року проголошують побудову освіти усіх рівнів відповідно до індивідуальних фізичних, психологічних, інтелектуальних особливостей дитини кожної вікової групи. Серед ключових компонентів формули Нової української школи важливо акцентувати на таких:

- новий зміст освіти, оснований на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації дитини в суспільстві;
- наскрізний процес виховання, спрямований на формування соціально-моральних цінностей;
- педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками;
- дитиноцентризм, орієнтація на потреби учня в освітньому процесі;
- нова структура школи, що сприятиме засвоєнню нового змісту і формуванню життєвих компетентностей;
- сучасне освітнє середовище, яке забезпечить необхідні умови, засоби і технології навчання учнів, освітян і батьків у закладі освіти та поза його межами.

На сучасному етапі розвитку освітнього середовища завданнями співпраці ЗДО і школи є створення психолого-педагогічних умов, що забезпечують сприятливий перебіг процесу адаптації першокласників до

шкільного навчання (природність переходу з дитячого саду в школу); поліпшення підготовки до навчання в школі 5-6-річних дітей; поглиблення інтересу до життя в школі; надання допомоги сім'ї в новій ситуації, що виникає у процесі підготовки до навчання в школі і під час вступу дитини до школи.

Обізнаність учителів початкових класів із програмами, методами, прийомами розвитку, виховання і навчання старших дошкільників у закладі дошкільної освіти й а ознайомлення вихователів старших груп з освітніми програмами, технологіями навчання, які використовують у першому класі початкової школи, створить умови для уникнення ситуацій форсування або штучного сповільнення природного темпу розвитку дітей. Змістовий і технологічний аспекти здійснення освітнього процесу в закладах дошкільної освіти і початкової школи мають бути узгодженими відповідно до вікових та індивідуальних особливостей дітей.

Наступність в освіті досягається тоді, коли навчально-виховний процес у закладі дошкільної освіти спрямований на всебічний розвиток і підготовку дітей до навчання у школі, коли налагоджені тісні контакти між ЗДО і школою. З боку дошкільних навчальних закладів наступність повинна виявлятися не тільки в підготовці дитини до школи, а й у забезпеченні її загального психічного розвитку, а з боку школи – передбачати продовження загального психічного розвитку дитини на основі максимального використання того позитивного, що дитина набула в дошкільному віці.

Висновки. Аналіз проблеми наступності дає підстави стверджувати, що вона має важливе значення в організації якісного освітнього процесу. Наступність –

СУЧАСНА ДОШКІЛЬНА ОСВІТА: СТРАТЕГІЯ, ТАКТИКА, ВИМІРИ ЗМІН

багатовимірне, багатоаспектне педагогічне явище, яке розглядають як закономірність психічного та фізичного розвитку дитини; умову реалізації безперервної освіти; принцип навчання й виховання.

Реалізація наступності передбачає створення та впровадження єдиної, динамічної, перспективної системи конструктивних дій, спільних для управлінців, педагогів, батьків, спрямованих на розвиток, навчання й виховання старших дошкільників і молодших школярів. Ефективність залежить від впровадження в освітній процес закладу дошкільної освіти та

початкової школи сучасних способів взаємодії та зв'язку змісту, програм, методів і форм організації навчання в закладі дошкільної освіти, підготовки педагогів, здатних вирішувати науково-методичні та практичні завдання наступності дошкільної й початкової освіти.

Подальший розвиток і перспективи дослідження феномена наступності розглядаємо в розробленні інноваційних технологій реалізації наступності між дошкільною й початковою освітою у період реформ і викликів сучасності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Анісімова Г. О., Нікулочкіна О. В. *З дошкільної ланки освіти в початкову: проблеми наступності: метод. рекомендації*. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 76 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>.
3. Богуш А. М. Підготовка педагогічних кадрів до реалізації принципу наступності дошкільної і початкової освіти. *Гуманізація навчально-виховного процесу*. Слов'янськ: Видавничий центр СДПУ, 2007. С. 3–8.
4. Гордій Н. М. Напрямки наступності дошкільної та початкової освіти. 2009. URL: <http://www.rusnauka.com/26.../Pedagogika.htm>.
5. Крайнова Л. До проблеми наступності між дошкільним навчальним закладом і школою. *Дошкільна освіта*. 2010. № 1(27). С. 11–17.
6. Малетич О. Наступність як актуальна проблема сучасної освіти. *Вісник інституту розвитку дитини. Сер. Філософія. Педагогіка. Психологія*. 2011. Вип. 13. С. 83–87.
7. Нова українська школа: поради для вчителя / За заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: Літера-ЛТД, 2018. 160 с.
8. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2004. 456 с.
9. Савченко О. Я. Наступність і перспектива в роботі двох перших ланок освіти. *Дошкільне виховання*. 2000. № 11. С. 4–5.
0. Філософський словник / За ред. В. І. Шинкарука. Київ: Голов. Ред. УРС, 1986. 800 с.

*Стаття надійшла до редакції
18 січня 2021*